

Flora i fauna de la desembocadura del Besòs

Guió de l'educador

Setembre 2019

Descripció

Es tracta d'una visita guiada on es desenvolupen diferents activitats: observació d'ocells aquàtics des del pont del tramvia; valoració de la importància del parc del Litoral per a l'avifauna de la desembocadura; reflexió sobre l'evolució ecològica del delta del Besòs; identificació dels arbustos propis de l'ambient fluvial, identificació de fauna i flora autòctona i al·lòctona; observació de la barra de sorra de la desembocadura. L'activitat finalitza amb la reflexió entorn dels impactes negatius sobre aquest espai, les accions de millora que s'hi han desenvolupat i les accions quotidianes que podem fer per preservar l'entorn. Els participants podran utilitzar telescopis, binocles i guies identificatives.

Objectius

- Conèixer la flora i la fauna de la desembocadura del Besòs.
- Conèixer l'evolució històrica del tram final del Besòs i la importància de la depuració de les aigües.
- Conèixer la importància del riu i dels parcs urbans com a zones de refugi i alimentació per als ocells migradors.
- Conèixer la incidència dels corrents marins en la platja de la desembocadura.
- Conèixer els problemes que presenten les espècies invasores.
- Entendre l'impacte de l'ús públic en aquest espai natural.
- Fomentar el respecte per l'ecosistema i potenciar l'interès dels participants en l'observació.

Públic

- Cicle superior de primària
- ESO, Batxillerat i cicles formatius
- Universitat
- Formació no reglada (adults, famílies, lleure,...)

Durada

2 hores

Material

- Desplegable informatiu Flora i Fauna desembocadura del Besòs (un per cada alumne)
<https://www.amb.cat/web/territori/actualitat/publicacions/detall/-/publicacio/fauna-i-flora-de-la-desembocadura-del-besos/988589/11656>
- 5 Guies de fotografies de la flora i fauna de la desembocadura del Besòs:
<https://www.amb.cat/web/territori/actualitat/publicacions/detall/-/publicacio/fauna-i-flora-de-la-desembocadura-del-besos/988589/11656>
- 5 Binocles
- 1 Telescopi
- Guia de camp dels ocells de Catalunya
- Fotos antigues
- Plànol ubicació conca del Besòs

Seqüència de l'activitat

(20') Presentació i formació de grups i primera observació d'ocells

Rebuda del grup a la parada del TRAM, presentació de l'educador, explicació del context de l'activitat (AMB – Programa Metropolitana d'Educació per la Sostenibilitat) i descripció de l'activitat i on som.

Distribució dels alumnes en 5 grups de treball. Cada grup disposa d'uns binocles i d'un dossier amb les fotografies de flora i fauna (sobretot ocells) que hi ha a l'espai.

Lliurament a cada participant del desplegable informatiu de la Flora i Fauna de la desembocadura. Se'ls informa que han d'apuntar els ocells que observin al llarg de l'activitat.

L'educador explica que han d'estar atents perquè al llarg del recorregut poden observar inesperadament alguns ocells, així com sentir els seus cants. I cal estar atents a les seves explicacions perquè al final del recorregut hauran de respondre un petit qüestionari sobre els impactes negatius i les accions positives que han observat sobre l'entorn.

Observació dels falcons que nien a les xemeneies, amb l'ajut del telescopi.

(35') Observació d'ocells aquàtics des del pont del tramvia

Observació amb binocles i telescopi dels ànecs, polles d'aigua, peixos, tortugues i altres ocells que passin.

Identificació dels animals a través del dossier.

Els alumnes apunten al desplegable els ocells observats.

(10') El parc del Litoral

Identificació dels arbres (pins, plataners, pollancre, àlbers)

Explicació de la seva importància per a l'avifauna de la desembocadura i identificació dels arbres del Parc (exemple niu de garsa...)

(35') El riu i la desembocadura

Explicació sobre la conca del Besòs i de l'evolució ecològica del delta del Besòs des del mur de contenció del riu, fent especial esment en la importància de la depuració de les aigües i dels espais no urbanitzats dels marges del riu.

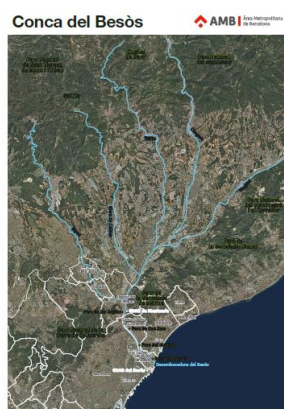
Explicació de la història del parc del Litoral.

Identificació dels arbustos propis de l'ambient fluvial, amb el suport visual del dossier.

Explicació sobre la fauna i flora al·lòctona del Besòs.

L'educador durant les explicacions estarà atent a si s'escolta algun ocells, com el rossinyol bord o el trist. En cas que no se n'escolti cap, l'educador posarà el seu cant a través d'una aplicació mòbil.

L'educador mostra fotos antigues i plànols de l'àmbit del delta del Besòs.

(20') Platja de Sant Adrià

Explicació de les característiques de les platges i dels corrents marins a la platja de Sant Adrià, amb especial atenció envers l'acordonament realitzat a la barra de sorra de la desembocadura.

Observació de flora i ocells propis del litoral

(15') Cloenda

L'educador lliura una fitxa a cada grup de treball, on hauran de respondre:

- 3 impactes ambientals sobre l'entorn que han observat

- 3 accions positives que han observat
- 3 accions que podem fer nosaltres per millorar aquest entorn

L'educador els deixa 5' per a fer aquesta reflexió. A continuació dinamitza la posada en comú i idees claus sorgides.

Més informació:

Estrada, J., Jutglar, F. & Llobet, T. (2010) *Ocells de Catalunya, País Valencià i Balears*. Bellaterra, Lynx Edicions i ICO. Guia d'identificació recomanada

Perpiñán, D. & Larruy, X. (2003). *La Fauna Vertebrada del Besòs a Montcada i Reixac*. Ajuntament de Montcada i Reixac. Llibre que a banda del contingut faunístic permet una introducció a l'ecologia del riu Besòs.

Larruy, X. & Macià, X. (2009). Els Ocells de la Conca del Besòs. Consorci per a la Defensa de la Conca del Besòs. Col·lecció de 7 pòsters desplegable amb informació sobre les espècies més comunes i itineraris.

Webs:

Parc Fluvial del Besòs, on es troba inclosa la desembocadura:

www.diba.cat/parcsn/parcs/index.asp?parc=15

Informació complementària per a cursos de Primària:

www.somriu.diba.cat

Parc del Litoral:

www.amb.cat/web/mmamb/parcs/parc_del_litoral

Institut Català d'Ornitologia:

www.ornitologia.org

Sociedad Española de Ornitología:

www.seo.org